



Escriure Economia a la Universitat

GUIES PER ESCRIURE EN DISCIPLINES ESPECÍFIQUES

1 Què estudia l'economia?

L'economia estudia la producció, la distribució i el consum de béns i serveis. Els economistes recullen dades sobre aquestes activitats i intenten predir-ne l'evolució. L'anàlisi de les dades els permet descriure com interactuen els diversos agents econòmics (consumidors, empreses i governs, entitats financeres, etc.) i quines pautes de funcionament se'n deriven. En fer-ho, parteixen del fet que els recursos són limitats i que aquesta escassetat (i sobretot com es prenen les decisions en un context de restricció) és el problema central de l'economia. També suposen que les decisions econòmiques es prenen racionalment, basant-se en els incentius; és a dir, que els agents econòmics comparen els costos i els beneficis de les decisions que prenen. Finalment, els economistes distingeixen, en les seves anàlisis i projeccions, entre microeconomia (el comportament individual dels agents econòmics i dels mercats) i macroeconomia (el comportament global de l'economia i els problemes també globals que l'afecten: creixement, inflació, atur...).

2 Característiques generals de l'escriptura en economia

La simplicitat, la claredat i la unitat són els principis bàsics de l'escriptura acadèmica eficaç en totes les disciplines del coneixement, incloent-hi l'economia. Sempre que sigui possible, és recomanable utilitzar menys matemàtiques i recórrer a models o tècniques d'estimació més senzills. L'elecció i delimitació del tema sol ser el pas més difícil i rellevant de l'escriptura acadèmica en economia: no ha de ser massa ampli, i els autors han de resistir la temptació de generalitzar. Un document que s'ocupa d'una pregunta d'investigació econòmica concreta s'ha de circumscriure a aquesta qüestió i no comprendre àmbits més generals. També ha de proposar una contribució original, i això es demostra amb la novetat de la investigació i amb unes conclusions que no es fonamentin en resultats ja coneguts.

Els economistes es basen en supòsits econòmics, conceptes i teories per desenvolupar hipòtesis, a què donen suport amb dades quantitatives, mesurables. En els seus estudis, apliquen mètodes matemàtics, estadístics i informàtics (econometria) per analitzar dades i assajar models. Les equacions matemàtiques en aquests models proporcionen versions simplificades de les economies estudiades o dels processos de presa de decisions dels agents econòmics.

La bona escriptura en economia ha de demostrar una sòlida comprensió de la teoria econòmica amb la presentació d'una tesi clara, una organització textual concisa i coherent i uns arguments lògics fonamentats en informació empírica. Els economistes ofereixen proves abundants i persuasives per defensar les seves tesis i sintetitzen la informació i els arguments procedents de fonts fiables variades, que avaluen imparcialment i analitzen críticament.

La bona escriptura en economia ha de demostrar una sòlida comprensió de la teoria econòmica amb la presentació d'una tesi clara, una organització textual concisa i coherent i uns arguments lògics fonamentats en informació empírica.

Tot i que descriure els fets detalladament és important, és a través d'una anàlisi, avaluació i síntesi competent que l'autor del text els dona sentit i demostra que els comprèn i és capaç de treure'n conclusions. Aquestes tres habilitats, molt importants per al pensament crític, estan intrínsecament vinculades al procés d'escriptura de textos econòmics. L'anàlisi és el procés de dividir un problema en parts (a la recerca de patrons i tendències, comparant i contrastant les diferències i analitzant-les des de diversos angles) per tal de poder-les examinar separatament. L'avaluació dona valor o significat als fets mitjançant l'ús de criteris pertinents per jutjar la qualitat de la investigació prèvia o la validesa de les idees, i els relaciona amb la tesi enunciada. Finalment, la síntesi vincula els fets, les observacions, l'anàlisi i les avaluacions de forma conjunta i enuncia una tesi.

L'escriptura acadèmica en economia té com a objectiu persuadir i fer una contribució a la bibliografia d'aquesta disciplina. En general, és de naturalesa acumulativa i sol oposar-se a la recerca prèvia en el sentit que millora un model o tècnica existents, utilitza un conjunt més ric de dades o es planteja preguntes diferents. Les recerques en economia són en general massa complexes i requereixen molt de temps per respondre amb rapidesa a un problema concret, i és per això que els esdeveniments econòmics actuals habitualment no s'analitzen.

El caràcter acumulatiu de la recerca i de la bibliografia sobre economia implica que els avenços es fan de forma incremental i que, per tant, la bibliografia de fonts secundàries (treballs publicats per altres economistes sobre el mateix tema) hi és molt important. La revisió bibliogràfica es pot incloure en el cos del text o en la introducció, i proporciona informació de fons sobre el tema estudiat. També pot assenyalar un buit en la recerca i crear així un punt de partida per a una nova hipòtesi. S'hi poden resumir els llibres i articles més rellevants des d'una perspectiva crítica, reconèixer els resultats i les conclusions assolits per altres investigadors i descriure les connexions subjacents amb el treball que es presenta per situar-lo en el context de les investigacions més recents.

L'escriptura acadèmica en economia ha de tenir una tesi o una hipòtesi clares, un suport adequat i unes dades i una anàlisi apropiades. Una bona tesi és més que una observació; ha de presentar una perspectiva la validesa de la qual s'ha de demostrar. A més, ha d'estar motivada o fonamentada en proves acceptables. Amb aquestes proves, els autors han d'anar més enllà dels resums senzills en avaluar-les i analitzar-les. Normalment, les

dades s'exposen en forma de diagrames, gràfics i taules, que permeten condensar molta informació en una sola imatge concisa, clara i fàcil de llegir.

Normalment, les dades s'exposen en forma de diagrames, gràfics i taules, que permeten condensar molta informació en una sola imatge concisa, clara i fàcil de llegir.

Cal tenir presents altres possibles problemes, com ara les fonts electròniques poc fiables i la inclusió d'opinions personals o anècdotes. Les opinions personals i les anècdotes no són ni dades ni proves rigoroses i apropiades. Les fonts, sobretot a Internet, han de ser rigorosament avaluades. Qui n'és l'autor? Qui n'és l'editor? La font és prou precisa i oportuna? En fer una citació, només s'ha d'utilitzar la part rellevant. Si s'usa un text com a suport d'una afirmació, cal explicar quina relació hi ha.

3 Tipus d'exercicis escrits habituals en economia

Els exercicis escrits són una manera efectiva d'avaluar el coneixement d'economia dels estudiants, i a ells els serveixen per assolir les competències rellevants per al seu desenvolupament professional futur. Els estudiants dels graus de l'àmbit de l'economia normalment estan obligats a escriure assajos (ressenyes, fitxes de lectura, informes, exàmens, etc.) i treballs breus sobre temes específics, de revisió de la bibliografia, d'anàlisi d'articles i, fins i tot, de recerca per a un article.

La persuasió és el tret comú dels diferents gèneres de l'escriptura acadèmica en economia. L'escriptura persuasiva o argumentativa requereix que els estudiants investiguin un tema, recullin o generin proves i les avaluïn, i que prenguin posició sobre aquest tema. Els textos típics del grau universitari inclouen informes sobre la situació econòmica, articles d'anàlisi econòmica i informes sobre notícies econòmiques. La construcció d'un argument usant proves acadèmiques, citant adequadament el treball d'altres autors i tenint en compte els arguments en contra, són habilitats crucials per finalitzar amb èxit d'aquestes tasques.

En l'àmbit dels estudis de postgrau i més enllà, els economistes escriuen els tipus de textos següents: articles acadèmics (empírics, teòrics i històrics), articles de situació global i revisions bibliogràfiques, articles sobre la història del pensament econòmic i anàlisis de les polítiques públiques. De tots, els articles empírics i els teòrics són els més freqüents.

Els **textos empírics** assagen models econòmics. Les dades prèviament recopilades es proven a través d'un model per contrastar una hipòtesi o la representació de la realitat o la predicció que el model ofereix. Els models contrastats són generalment adaptacions de

models utilitzats anteriorment en altres estudis empírics i els conjunts de dades sovint provenen de grans enquestes o bases de dades oficials. Els treballs empírics solen estar dividits en seccions, per exemple: introducció, exposició de les dades, presentació del model, tècnica d'estimació o metodologia, resultats i conclusions. Poden incloure també una secció de revisió bibliogràfica després de la introducció, o incloure aquesta part en la introducció.

Els estudiants dels graus de l'àmbit de l'economia normalment estan obligats a escriure assajos (ressenyes, fitxes de lectura, informes, exàmens, etc.) i treballs breus sobre temes específics, de revisió de la bibliografia, d'anàlisi d'articles i, fins i tot, de recerca per a un article.

Els **textos teòrics** poden criticar un model existent i proposar-ne un de nou per millorar els fonaments conceptuals de l'anàlisi econòmica, o bé poden descriure'n un de nou a partir d'una hipòtesi determinada i desenvolupar-lo per demostrar que té prou consistència lògica interna per predir la conducta d'un agent econòmic concret. Els treballs teòrics, a diferència dels empírics, de vegades contenen tantes fórmules com text. Les teories s'hi expressen generalment en termes matemàtics per demostrar que són lògiques.

Encara que la majoria dels documents són o bé empírics o bé teòrics, també n'hi ha d'híbrids, que primer desenvolupen un model teòric i després el comproven amb dades.

Els **textos històrics** estudien els canvis en les institucions, les condicions i les pràctiques econòmiques al llarg del temps. S'hi examinen dades, com en els estudis empírics, però en aquest cas provenen de materials d'arxiu i altres fonts del període de temps que s'estudia, per exemple de diaris, revistes, estadístiques o documents governamentals. Aquests treballs sovint analitzen la interacció entre els factors econòmics i els fenòmens socials, polítics o ideològics. Per tant, utilitzen tant les tècniques de l'economia com les de la història. Cal no confondre història econòmica ni amb història del pensament econòmic ni amb història de l'economia.

Els **articles d'història** del pensament econòmic estudien l'evolució de l'economia com a disciplina, documentant i avaluant l'origen i el desenvolupament de les idees econòmiques. Semblantment als articles d'història de l'economia, utilitzen fonts primàries (textos originals), fonts secundàries (articles, llibres i documents sobre aquests textos originals) i materials d'arxiu (cartes, notes, etc.).

Els **textos sobre polítiques públiques** analitzen i avaluen críticament polítiques públiques existents o proposades per avaluar-ne l'eficàcia. La comprensió dels resultats d'aquestes polítiques ajuda a prendre decisions econòmiques en el futur. En aquest gènere textual, els autors defineixen el tema abordat per la política pública, en descriuen la configuració i el marc institucional, expliquen els principis econòmics que s'hi poden aplicar i l'analitzen en termes de costos i beneficis.

Els articles de visió de conjunt són més substancials que les revisions bibliogràfiques o les avaluacions breus d'altres treballs que figuren en la major part dels articles sobre economia. Analitzen una gran quantitat d'estudis per remarcar patrons o tendències comunes, o per identificar les fortaleses i debilitats en una àrea particular de la recerca en economia.

Aquests cinc gèneres textuais de l'escriptura acadèmica en economia que s'han descrit tracten, com ja s'ha dit, de persuadir els lectors perquè acceptin la posició de l'autor, basada en els resultats de la investigació i en l'avaluació de les proves. Però hi ha altres gèneres més populars o menys especialitzats i que es publiquen a través dels mitjans de comunicació, que busquen principalment mantenir els lectors informats i al corrent dels nous conceptes econòmics, que ja no són del domini exclusiu dels economistes. En un món en el qual molts consumidors estan mostrant un interès creixent en els principis i conceptes que condicionen la seva vida econòmica, la informació divulgativa de l'economia contribueix a l'alfabetització econòmica de la societat. Per exemple, l'aparició de nous termes com ara *prima de risc*, *agències de qualificació* o *bons escombraria limitada*, per als no especialistes, la comprensió de la forma en què funciona el món des del punt de vista econòmic i els distancia dels professionals de l'economia. L'existència d'aquests gèneres textuais de divulgació econòmica intenta reduir aquesta bretxa.

En un món en el qual molts consumidors estan mostrant un interès creixent en els principis i conceptes que condicionen la seva vida econòmica, la informació divulgativa de l'economia contribueix a l'alfabetització econòmica de la societat.

4 Convencions de l'escriptura en economia

- a) Pel que fa a les citacions de fonts documentals

Encara que en l'escriptura en economia també s'utilitzen altres sistemes de referència, a l'hora de citar les fonts documentals necessàries per a l'exposició, anàlisi o discussió de les tesis que s'hi exposen, la fórmula "autor (data)" és l'opció usada majoritàriament.

Aquest sistema col·loca totes les referències a les fonts en el text principal, no en les notes a peu de pàgina o al final del text, i inclou el cognom de l'autor i l'any de publicació (entre parèntesis), per exemple: “Sala i Martin (2015)”. Els noms dels autors, el títol de la revista o la frase “un estudi de” no s’han d'utilitzar mai en el text. Si d'un autor es referencia més d'una obra del mateix any, cadascuna es particularitza alfabèticament, per exemple: “Mas-Colell (2014a)”, “Mas-Colell (2014b)”. En el cas que les citacions facin referència a un paràgraf o fragment concret d'aquesta obra, cal explicitar el número de la pàgina o pàgines de la font documental, a continuació de l'any, per exemple: “Bel (2016; p. 123-126)”. En el cas d'autoria múltiple, la referència enumera alfabèticament els cognoms de cada autor separats per comes; quan l'autoria supera el nombre de tres coautors, s'expliciten només els tres primers per ordre alfabètic i es tanca amb l'expressió “*et al.*”, per exemple: “Bel, Mas-Colell, Sala i Martin *et al.* (2016)”.

La informació detallada de totes les fonts documentals citades es recull a la secció de bibliografia o referències, que sol cloure el text. La llista ha de ser alfabètica pels cognoms dels autors. Si conté més d'un article d'un autor o grup d'autors, s'ordenen habitualment per ordre cronològic o bé per ordre cronològic invers.

Finalment, quan una font documental en línia també s'ha publicat en paper, cal esmentar la informació d'aquesta, que és permanent, i no pas la de la web, que pot canviar. Quan una font en línia no ha estat publicada encara, cal citar preferiblement el DOI (identificador d'objecte digital) o l'adreça URL (localitzador uniforme de recursos).

La informació detallada de totes les fonts documentals citades es recull a la secció de bibliografia o referències, que sol cloure el text.

b) Pel que fa a l'ús d'informacions no textuais (diagrames, gràfics i taules)

Aquest tipus d'informacions solen presentar-se amb l'estructura següent: el número, que les identifica i ordena de forma consecutiva al llarg del text (per exemple, “gràfic 33”); el títol, que ha de ser breu però descriptiu del tema (per exemple, “Evolució del PIB català, 2010-2016”); el cos central que conté la informació (columnes de xifres, eixos de coordenades, sectors circulars, mapes conceptuals, diagrames evolutius...), i la nota al peu, que referencia l'origen de les dades (per exemple, “Informació recollida de l'*Anuari Econòmic del Departament d'Economia de la Generalitat de Catalunya 2016*”).

c) Pel que fa a l'ús de les dades quantitatives

Cal tenir present que les dades quantitatives usades en els textos econòmics han de ser contextualitzades, interpretades i expressades en les unitats i magnituds apropiades, de manera que en facilitin al màxim la comprensió. Per exemple, és convenient

redimensionar una dada quan la quantitat és massa gran per ser compresa (en comptes d'expressar el deute nacional absolut, que es mesura en bilions d'euros en la majoria de països, és preferible expressar-lo *per capita*, ja que aleshores es mesura en desenes de milers d'euros). D'altra banda, quan s'associen dues o més variables quantificades és recomanable especificar la direcció d'aquesta associació (per exemple, si el consum de productes informàtics està relacionat amb el nivell educatiu de la població, cal precisar si la primera variable creix quan creix l'altra o a l'inrevés).

5 Obres i webs d'interès en l'escriptura en economia

1. *Biblioteca terminològica*. Barcelona: Termcat, Centre de Terminologia.
[<https://www.termcat.cat/ca/biblioteca-en-linia/biblioteca-terminologica/arees-tematiques/Economia.%20Empresa>]

Glossaris de termes de les diverses disciplines econòmiques. Conté diccionaris en línia específics (economia i empresa, auditoria i comptabilitat, renda, banca i borsa, comerç internacional...).
2. *Diccionari dels mercats financers*. Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya; Termcat. [<https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/23>]

Recull prop de sis-cents termes relatius als mercats financers, amb les denominacions i la definició en català i les equivalències en castellà, francès i anglès.
3. *Economics A-Z terms*. The Economist.
[<https://www.economist.com/economics-a-to-z>]

Extens glossari de terminologia en economia.
4. *The Layman's Finance Crisis Glossary*. BBC News Service.
[http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/magazine/7642138.stm]

Web del servei de notícies de la BBC que recull la terminologia usada en la divulgació econòmica.
5. *Tips for Writing a Research Paper in Economics*. The University of Arizona.
[<https://arec.arizona.edu/arec513/readings/Tips%20for%20Writing%20Economics.pdf>]

Consells bàsics per escriure un treball de recerca en economia.
6. *Writing in Business and Economics*. Monash University.
[<https://www.monash.edu/learnhq/excel-at-writing/annotated-assessment-samples/business-and-economics>]

Tutorials per desenvolupar habilitats per millorar l'escriptura en dret comercial, economia, gestió i màrqueting.

7. VAN GAASBECK, KRISTIN. *Writing in Economics: Components of a Research Paper*.
[<https://www.csus.edu/indiv/v/vangaasbeckk/resources/writing/comp.htm>]
Presentació sintètica dels principals components d'un treball d'investigació en economia.
8. NEUGEBOREN, ROBERT; JACOBSON, MIREILLE. *Writing Economics*.
[<http://writingproject.fas.harvard.edu/files/hwp/files/writingeconomics.pdf>]
Guia amb un ampli assessorament sobre l'escriptura en economia.

Servei de Llengües (UAB), Servei de Llengües Modernes (UdG)

Coordinació: Virgínia Castillo, Enric Serra (UAB), Andreu Pulido (UdG)

Autoria de la guia en anglès: Peter Redmond

Assessorament: Rosa Ros Massana, José Ignacio Silva Becerra

Adaptació al català: Andreu Ayats

Revisió lingüística: Pere Drou

Aquest projecte ha rebut un ajut Interlingua de la Generalitat de Catalunya.

Primera edició: desembre de 2015

Segona edició (adaptada a criteris d'accessibilitat): abril de 2023



Aquesta obra està subjecta a una llicència de Creative Commons Reconeixement No Comercial Sense Obra Derivada 4.0. Podeu reproduir-la per a usos no comercials de forma sencera i fent-ne constar la font: Servei de Llengües (Universitat Autònoma de Barcelona), Servei de Llengües Modernes (Universitat de Girona).

Adaptació feta amb l'assessorament del grup Adaptabit i de Mireia Ribera.